

SZERKESZTŐSÉG
ÉS KIADÓHIVATAL:
ORADEA
Fiaja M. Viteazul
(Nagypiacér) 11/a
TELEFON: 670.
Megjelenik
minden pénteken.

NEPÜNK

Dr. Szabszovits Dávidné laposa.
Retus Oradea

Előfizetési árak:

BELFÖLDÖN	
1 évre	160 L.
1/2 „	80 „
1/4 „	40 „
KÜLFÖLDÖN	
1 évre	
Magyarország P. 10.	
Slovensko	Ck 60.
Austria	S. 15.
Jugoslávia	D. 100.

ZSIDÓ HETILAP

A gyűlölet internacionáléja

Egy szervezett mozgalom indult évtizedek előtt a zsidóság ellen és minden ellen, ami zsidó: A nemzetközi antiszemitizmus. Szükséges ez a pontos meghatározás, mert nélkülül teljesen érthetetlenek lennének e mozgalom megnyilvánulásai, céljai, módszerei és fegyverei. A zsidók elleni gyűlölet, ugyan oly régi, mint maga a zsidóság, azonban a gyűlölködők mai serege, a nemzetközi antiszemitizmus tábora valami újat reprezentál a régiekkel szemben. Egykor: az olasz zsidó szenvedett Itáliában és a német zsidó Németországban. De vajmi keveset törődött a zsidók némethoni ellensége azzal, hogy — teszem — mit csinál zsidó és mit csinálnak a zsidóval más országokban. Vagyis minden ország antiszemita csak a maguk zsidóival törődtek, csak azoknak igyekeztek tetteleg ártani, míg a zsidóság többi részével szemben csak platonikus gyűlöletet vagy megvetést tanusíthattak, ha ugyan nem teljes érdektelenséget. Ezzel szemben a mai antiszemita mondhatni univerzális gyűlöletet tanusít minden zsidóval és a zsidóság összességével szemben és természetesen a zsidóság minden életjelenségével szemben és igyekszik is annak ártani. Ez a gyűlölet oly hatalmas, hogy képes az antiszemitából minden ellenkező értelmű mentálitást kiölni. Nemcsak az emberiség, a humanizmus követelményeit nem tartja érvényesnek a zsidóval szemben, hanem a nacionalizmus és patriotizmus meggondolását is habozás nélkül félre teszi az igazi antiszemita, ha arról van szó, hogy gyűlöletkultuszának áldozhasson. Nincs az a kérelhetetlenül sovíniszta hazafi, aki — ha egyben antiszemita is, ami nagyon sok népnél nagyon sok esetben egyet jelent — ne tudja magát saját országának legkérelhetetlenebb ellenfelével is megértetni — az antiszemitizmus közös platformján. Ezt a csodálatos, mégis oly gyakori jelenséget kötelegen át lehetne bizonyítani, de mert közismert tények tudvalevőleg bizonyításra nem szorulnak, elég ha tételünk igazolására a közelmúltból sorolunk fel kevés esetet:

Hogy a magyar és román ultra-sovínizmus kiengesztelhetetlenül ellenfelek, az szükségszerű és mindenki által tudott is. Az egyik oldalon a trianoni béke revíziója és Magyarország integrális vagy részleges területi restitúciójának követelése, amiből a magyar nacionalizmus egy jótányit sem enged. A másik oldalon a román integrál-nacionalisták, akik nemcsak Nagyrománi területét tartják neki tavgerenek (amiben egyébként minden román párttal egy nézetet vannak) hanem az ittlakó kisebbségi nemzeteket is asszimilálálandónak vagy elnyomandónak tartják (amiben — szerencsére — nem minden román párt van velük egy véleményen). És ezen látszólagosan halálos ellenfelek, a román és magyar integrálovagok, milyen jól megértik egymást, ha eszméik kicsérelésére kerül a sor! Vajjon mi az a csodálatos platform, amin ezek a bösz ellenfelek: Cuza az egyik és Gömbös a másik oldalon, mégis találkoznak?! Tudjuk nagyon jól. A zsidók elleni gyűlölet, a numerus klauzus és egyéb barbár követelményei az antiszemitizmusnak. Feledve van már Trianon, feledve, hogy vagy: „A Dnyestertől a Tiszáig” vagy: „A Kárpátoktól az Adriáig” de együtt mindkettő egyidőben nem létezhet! Feledve a tűz, amit mind két oldalról az átkos internacionálizmus és nemzetgyilkos pacifizmus ellen okádtak! Az antiszemitizmus mérge olyan szerelmi bájjal, amelytől még Cuza és Gömbös is összelelkezik.

Veszedelemes felületesség és önámítás lenne, ha a nemzetközi antiszemitizmus lekiicsinyelnék. Nagyon szomorú meglepetések érték már a zsidóságot olyankor, amikor nem ítélte meg kellően az ellene felvonuló erőket, azt hitte, hogy nyugtalanokdásra nincs oka. Gondoljunk csak Palesztinára, ahol kétségtelen megállapítást nyert, hogy a tömegmészárlásokat egy tervszerűen előkészített és lefolytatott zsidóellenes izgatási és rágalmozási kámpány előzte meg. Az „ismerd meg magadat” követelmény kiegészítése, hogy „Önfenntartásod érdekében ismerd meg helyzetedet, barátaidat és ellenségeidet”. Nem lesz tehát fölösleges, az utóbbi időben mind-

hangosabb romániai antiszemita mozgalomra, a különösen annak nemzetközi vonatkozásaira részletesebben rámutatni.

Hogy a mozgalom harci szervezete a L. A. N. C. (azaz Liga Apararea National Creştin, magyarul Keresztény Nemzetvédelmi Liga) fővezére pedig A. Cuza, volt Iasi-i egyetemi tanár, az köz-tudomású. Nagy tévedés lenne azonban azt hinni, hogy „kuzizmus” lasira vagy Moldovára korlátozódik. Teljesen függetlenül lasitól vagy egyáltalán a Regátától, — bár a mentálitás közös forrásából — már 1924-ben erős nacionalista-antiszemita mozgalom indult Kolozsvárott: az Actiunea Romaneasca, amely hasonló című, félhivonként megjelenő lapot is indított. Tartalma: Kisebbségben az itteni nemzsidó kisebbségek ellen is irányuló nacionalizmus, nagyobb, részben közönséges antiszemitizmus. Ebben — hogy úgy mondjuk — még nem mértéket tart, mert az uszítás egyelőre nem nyul a zsidóság élete ellen, megelégszik azzal, hogy rámutat a zsidók nem-asszimilálhatóságára. Előtünk új szempont, hogy az Alliance-ban látja a nemzetközi zsidó diktatura megnyilvánulását. (!) 1925. elején Calendarul Romanesc címen hasonló tartalmu füzet jelenik meg. Ebben többek között Ford hirhedt lapjából, a Dearborn Independent-ből hoz olyan idézetet, amiből mellesleg kiderül, hogy a világháború természetesen ugyancsak a zsidók műve. Cikket hoz Cuzától is, amelyben az a diákmozgalom állítólagos rugót ismerteti.

Nagyon érdekes és tanulságos Urechia egyetemi tanár cikke, amelyből az derül ki, hogy ez, mint a román Kulturliga egykori elnöke, annak

idején nagyobb érdeknek tartotta az ókirályságbeli zsidók polgárjogának megtagadását, mint az erdélyi románság jogos követeléseinek a magyar kormányzattól való kiküzdését. De az antiszemita mentalitására legjellemzőbb és valóban frappirozó Urechia következő kijelentése (1900. január 1-ről): „Az erdélyi románságnak tulajdonképpen semmi baja a magyar kormányzattal, mert azt könnyű lenne meggyőzni a románságnak a magyar királyság és magyar állameszme iránt viseltetett hűségéről, egyedül a budapesti zsidók azok, akik a románság elleni harcot kezdeményezik, akik megakadályozzák, hogy megvalósuljon a nemzetiségeivel és szomszédaival megbékélt Magyarország szép eszméje s akik ezáltal romlásba döntik Magyarországot”. És ime, 20 évvel később a magyar antiszemitizmus is a magyar zsidóságot vádolja, hogy „romlásba vitte Magyarországot”, de nem azért, hogy megakadályozni igyekeztek, hanem ellenkezőleg, azért, hogy megvalósítsanak igyekeztek „a nemzetiségeivel és szomszédaival megbékélt Magyarország szép eszméjét”! Ebben bizonyára kevés a logika. De aki ütni akar, nem is nagyon nézi, logikus-e, ésszerű-e, amivel áldozatát vádolja?, hanem előbb sujt s csak aztán keres egy indokot.

Akármiilyen eredetinek és románnak akar az antiszemita sajtó látszani, megállapítható, hogy forrásai kevés kivétellel idegenek, úgy hogy viszontlátjuk a régebbi antiszemita irodalomból unalomig ismert szövegeket, gyalázatos rágalmozásokat, ferdítéseket és hamisításokat. Mindezekről egy másik közleményben.

Weinberger Fülöp.

Mi az igazság?

A váradi tanácsválasztás tanulsága

Nem akartunk a választások előtti lázas hangulatban ünneprontók lenni. Nem akartuk befolyásolni a választások körüli harcoknak pertraktálásával olyan látszatot kelteni, mintha nem lenne a zsidóság egységes. De most már meg kell mondanunk az igazat. Meg kell innunk azért, mert ez jó tanulságot jelent a jövőre nézve. Most már tudni fogja a váradi zsidóság minden egyes jelentősebb faktora, hogy ily választásoknál mi legyen a teendő?

Kétségtelen, hogy a személyi ambíciókat teljesen kielégíteni lehetetlen feladat. Hiszen ilyenkor minden egyes ember feltétlenül alkalmasnak találja magát arra, hogy mint tanácsos bekerüljön a városatyák közé. De ez még nem jelenti azt, hogy elégtelenséget kell kelteni a jelölés és nagy hullámokat verjen, ott és akkor, amidőn az csak ártalmára van a zsidó közösségnek.

Ideális lett volna egy önálló zsidó lista! Azon minden egyes frakciónak helyet adni és bizonyos, hogy ezáltal a kellő (legalább 20 százalék) szavazatot megszerezte volna magának. De hát ez sok közrejátszott körülmény folytán ezuttal nem volt keresztülvihető.

Nem volt egyéb választás, mint azokkal a pártokkal menni, melyek valóban reprezentálják a város polgári lakosságának többségét.

A Zsidó Nemzeti Szövetség közös exekutívéje (fele mizráchista, fele klal cionista tagokból, valamint a Hilachdut és ifjúsági csoportok megbízottáiból áll) összeült. Mindenekelőtt az a fontos kérdés került megvitatásra, hogy a Zsidó Választási Blokk nevének és lényegének megfelelően, bevonassanak-e kívülálló személyiségek és nem kimondottan cionista velleitású tömegek, vagy nem? Az Executive úgy határozott, hogy mint kimondottan cionista listát állít össze. A megejtett titkos szavazás eredménye volt a sorrend, melyet lapunk olvasó közönsége is jól ismer.

A kedélyek nem voltak lecsillapodva az exekutívén belül sem, de minden aktus a parlamentáris formák betartásával történt és így lényegbeli kifogáson kívül, a formalitásokba bele kellett minden fegyelmzett cionistának törődnie.

Ekkor következett be a nagyváradi Friss Újságban az a hírlapi harc, mely megtámadta a jelölés

lést azért, mert az nem fedte a Zsidó Választási Blokk lényegét, hiszen egyetlen kívülálló frakciót sem kértett meg. Ebben a pontban a támadóknak igazuk lehetett. Abban azonban, hogy egyes személyek ellen emelt vétőt, ez kimondottan nonszensz volt, mert ha nem választási blokk, hanem cionista párt, akkor mi jogon vindikál magának kívülálló ahoz jogot, hogy beleszóljon a cionista párt jelölésébe? Ez mindenestre alantons indulatoktól, részben személyi antipátiától fűtött, részben pedig kielégítetlen személyi ambícióktól inspirált megmozdulás volt, mely azonban elég kellemetlen következményekkel járt.

Súlyosította a helyzetet, hogy a negyedik jelölt Dr. Váradi Ödön igen könnyű szerrel lemondott az ígért helyről s ezáltal lehetővé tette azt, hogy a harmadik jelöltnek az első 16-on belül ígért helye kitölődött a 25-ik helyre, mely ezért be sem juthatott. Ebben nagy szerepe volt a Magyar Pártnak, mely első perctől kezdve animozitással kezelte a cionista frakciót. Az ő machinációjuk volt az is, hogy a jelöltek sokkal hátrább kerültek, mint ahogy azt kezdetől fogva Dr. Lázár Aurél ígérte.

Harmadik jelöltünk pedig a többi pártok részéről történt félrevezetés folytán lemondott a jelölésről és csupán az Executive határozata, valamint Dr. Lázár Aurél intervenciója folytán maradt továbbra is a listán. A Magyar Párt azonban elkövette azon végzetes hibát, hogy nem látta szükségesnek az egyes helyi hivatalos organumjai által néhány felelőtlen egyéntől származó támadó nyilatkozat leadásának — épen a közös lista érdekében való megtagadását. Elnézte, hogy annak leközlésével a lista ily módon is gyengítve legyen. Ugy ezzel, mint saját pártja tagjai előtt népszerűtlen jelölésével, így tápot adott úgy az ellenhangulat, valamint az ellenpropaganda szítására, mely által az informálatlan választókat helytelen irányba befolyásolta.

Nincs joga ép ezért semmi körülmények között a Magyar Pártnak bennünket cionistákat puffereknak, bűnbakoknak oda állítani azért, mivel a lista 100 százalékosan nem futott be. Tisztelet és becsület a magyarságnak, de a tények azt igazolják, hogy a Magyar Párt jelenlegi tanács-

jelölése és így annak jelenlegi vezetősége sem bírta a magyar választók bizalmát, mit egyébként a magyarországi napi sajtója is többszöri oponolásával igazolt. A mi pedig a megsemmisített és ellenszavazatokat illeti, épen a tulnyomólag magyarság által lakta körzetekben volt túlzott mértékben tapasztalható, a mi különben érthető is, hiszen ismeretes, hogy a Magyar Pártban a jelölések nagy elégedetlenséget váltottak, végül is ez a szavazatoknak így módon való megosztásában robbant ki. Az elmúlt képviselő és régebbi tanácsválasztások egyébként is a megsemmisített szavazatok nagyobb arányszámát mutatják. *A jelenleg megsemmisített szavazatok közül a zsidóság reprezentánsait mindössze 17-en húzták, míg a többi törléseket a Magyar és Szocialdemokrata Párt exponensei kapták.*

Amidőn tehát ily körülmények között kitűdött, hogy a kívülről jövő támadásokhoz, még a rossz lista-helyezés is hozzájárult és 4 hely helyett csak három jutott, akkor Dr. Markovits Ignác indítványára az exekutive egy rendkívüli ülésen a *passzív rezisztencia mellett* foglalt állást. Elhatározta, hogy a választások ideje alatt nem fog sem propagandát, sem ellenpropagandát kifejteni. Ez az elhatározás egy csütörtöki napon volt, a rákövetkező szombati napon egyes Executive tagok a *passzivitás ellen* foglaltak állást. De az exekutive leszavazta. Ennek dacára vasárnap délelőtt 10 órára újabb rendkívüli ülést hivatott össze, hol néhány meghívott exekutive tag részben telefon értesítés alapján öt perc alatt kimondotta a *passzivitás* feladását. Mindez természetesen károsan befolyásolta az egész vonalon a megfelelő egységet igénylő választás kellő levezetését.

Dacára a mostoha körülmények összejátszásának, melyhez hozzájárult az is, hogy a választás purim napjára esett és dacára annak, hogy a kapott mandátumok száma a váradi zsidóságot nem elégitette ki, sőt a többi szövetkezett pártok részéről megrövidítve, becsapva érezte magát, mégis teljesítette kötelességét, a mit különben leginkább a zsidó lakta körzetek szavazat számai igazolnak legjobban.

Befejezésül meg kell még emlékeznünk az úgynevezett „nem létező”, de magukat blöffszerűen mindenkor pártnak kijátszó egyéni akciók munkájáról. Freund Lajos mindenesetre szívesen vette volna,

Az orosz pokolból

Igazi orosz módszer szerint a diktatura arra kényszerítette a szerencsétlenül földözött és letartóztatott minszki rabbiakat, hogy szabadonbocsátásuk után az egész világ zsidóságához kiáltványt intézzenek, melyben az orosz szovjet zsidóüldözéséről elterjedt híreket alaptalanoknak jelentik ki. Az áldozatoknak ez a megcsufolása betetőzi és talán mindennél jobban jellemzi azt az elnyomatást, amelyet a zsidóság a szovjet alatt elszenved.

Az új hírek csak megerősítik az eddigi jelentéseket. Ugyszólván

alig van templom, amelyet még nem konfiskáltak volna, a rabbiakat a legkülönbözőbb címeken lecsukják.

Igy Vitebszk főrabbija, rabbi Medalje kénytelen volt elmenekülni, mert állandóan a legsúlyosabb üldözéseknek volt kitéve. Először 1000 dollár adót vetettek ki rá, amit megfizetett, azután elvették a lakását, végül megvádolták azzal, hogy egy ellenforradalmi szervezet élén áll.

Rigából jelentik, hogy a Kaukázusban az összes zsinagógákból és imaházakból elvitték a tóratekerceket.

A lefoglalt 70 tóratekerceset nyilvános térségen elégették.

A varsói „Tugblatt” értesülése szerint Charkovban, Ukrajna fővárosában 98 tóratekerceset nyilvánosan elégették.

Moszkvából jelentik, hogy Mojsze Lévin és Jakob Rachlin luganszki lakosokat, akik az ottani munkásszövetkezetet vezették, golyó általi halálra ítélték. Az a vád ellenük, hogy a szövetkezet rakományból árukat adtak el magánkereskedőknek és ezzel a tiltott magánkereskedelmet előmozdították.

A „Stern” című jiddis nyelvű újság Ukrajnából jelenti, hogy a hatóságok - gyermekek által - vallási imaesközöket, ugmint taliszokat, tefilin-szijjakat, imakönyveket összegyűjtöttek és azokat a külföld részére eladják.

Az eladásból befojt haszon állítólag ipari célokra fordítatik. Sepetovke körületben az ugyanilyen módon szerzett pénzt arra fordítják, hogy az ifjúkommunisták alakítandó zenekara részére hangszereket vásárolnak.

Az „Oktiabr” című kommunista lap cikket közöl, amely szerint a szovjet területén tartózkodó valamennyi rabbi jelentős szerepet tölt be a külföldön megindult szovjet ellenes mozgalmakban. Így valamennyi rabbi a külföldi ellenforradalmi szervezet kémjének tekintendő.

Azt olvassuk a cikkben, hogy Kendanovban, a zsinagógában, a zsidóság „illegális gyűlést” tartott és elhatározta, hogy az amerikai bankárokhöz és imperialistához kérelmet fog intézni, hogy a zsidóságot a kommunista hatóságokkal szemben védel-

ha tanácsosnak jelölik. Motzen Samu a tolltépőért tépi a haját. A mindenkor és a mindenkibe kötekedő Weisz Farkas, ki még sok, de nagyon sok bajt fog faragatlan és mindegyes körülmények között beöklöződési erőszakoskodásaival egy családjának és talán — fájdalom — még hitközségünknek is okozni, továbbá mondjuk csak névleg, de zsidó munkánál nem létező urak azért, mert nem jutottak be a hitközségi hetvenegybe és végig mind, akik nagy felbuzdulásukban kis gomblyuk fájdalomait a nagy nyilvánosság elé vitték.

Kétségtelen azonban, hogy azon zsidó képviselőink, kik bekerültek a városi tanácsba, legjobb tudásukkal képviselni fogják a váradi zsidóság érdekeit a városházán. A városnál nincsenek speciális cionista érdekek, ott csak vagy a város egész lakosságának érdekeiről van szó faji és vallási különbözőség nélkül, vagy pedig talán általános zsidó érdekekről.

Mi legyen tehát a tanulság belőle?

A cionisták részére tanulság tehát, hogy ne ragadtassák el magukat olyan ügyekben, melyeknek nincs is sok köze Palesztinához. Többször megirtuk már, hogy általában cionistáknak van a legtöbb érzékük általános problémák és főképpen általános zsidó kérdések védelmére az ország parlamentjében is, meg a városiban is. *De nagy hiba volt, hogy a Választási Blokk de facto nem létezett ezúttal.*

Kellő súlyt kell adni az orth. zsidó hitközségnek. Alakítsa meg a hitközség politikai bizottságát. Már most! Hogy amikor szükség lesz rá, ne találja készületlenül. Ez a bizottság minden egyes városi, vagy országos politikai ügyeket tárgyaljon meg és kellő időben, kellő helyen nyilvánítsa kellő súlyal akarátát. *A hitközségnek több ezernyi zsidó adófizetője és hiva tekintélyéhez és nagyságához mérten, több eréllyel kell védenie presztizsét minden vonalon. A politikai bizottság megalakítása legsürgősebb kötelessége a hitközség mai vezetőségének.*

Csak ezeket akartuk leszögezni, hogy tanulságul szolgáljon a jövőre nézve, hogy senkire soha semmiféle felelősség, de még kevésbé blamage ne háruljon ily ügyekből kifolyólag.

Ezzel a felvilágosítással tartozunk az ügynek és tartozunk önmagunknak.

mükbe vegyék. Beszámol a cikk arról is, hogy fehér Oroszországban több helyütt vallásellenes demonstrációkat tartottak, melyek során a zsinagógák bezárását követelték.

Diadallal számol be róla, hogy Mursánban vörös zászló lobog a zsinagóga ormán.

Minszkben állásából kizártak egy *Titerszki* nevű zsidó vezetőt, mert kijelentette, hogy Szovjet-Oroszországban a zsidókérdést nem helyesen oldják meg. A kizárás folytán Titerszki nem csak állását veszti el, hanem azt a jogát is, hogy Szovjet-Oroszországban bármiféle hivatalot töltsön be, Világszerte tovább tartanak a tiltakozó állásfoglalások.

Legutóbb *Trierben*, Németország legrégebb városában, az összes felekezetek együttesen tartottak tiltakozó gyűlést, melyen a zsidóság részéről, dr. Altmann főrabbi jelent meg, ki a gyűlést követően a templomban is megrázó szónoklatban ecsetelte az oroszországi eseményeket és azoknak különösen a zsidóságra való kihatását.

M. D. Grosz Csehszlovákia propaganda útja.

A Nagyváradou is jól ismert M. D. Grosz kiváló Mizráchi vezérférfiu ezidő szerint Csehszlovákiában folytatott propoganda gyűjtést, a Keren Erec Jiszrael sel Hámizráchi céljaira. Első állomásként Munkácson tartott — az ez alkalomra összehívott gyűlésen — maradandó hatása beszédet. A termet zsúfolásig megtöltött közönség tulnyomó része chassidokból tevődött össze. M. D. Grosz magas szárnyalású Tóra idézetekkel telített előadását a közönség állandó érdeklődéssel kísérte és az ülés végeztével 2000 Ck. eredménnyel zárult a K. E. J. s. H. akció

Ezt követően az elmúlt vasárnap Kassán egy nagy meeting keretében tartotta meg M. D. Grosz propoganda előadását. Az ülést dr. Löwi Mizráchi vezető-férfiu nyitja meg, rövid szavakkal ismerteti a jelenlegi palesztinai helyzetet, majd rámutat a meeting céljaira. M. D. Grosz emelkedik utána szólásra és hatalmas, lángoló beszédével felejthetetlen élményt nyújtott a megjelenteknek. A rögtön megindult jegyzés 2000 Ck. eredményezett, de minden remény meg van arra, hogy 10.000 Ck. eredményt sikerül az akció végleges eredményét felfokozni. Kisebbségi helyiségek eredményei eddig 5450 Ck. rugnak

Hirdessen a „Népünk”-ben

Az Aguda Erec-Jiszraelért

Érdekes megfigyelni az Aguda belső életét a bécsi „Keneszia Gedóla” óta. Már a konferenciájukra a legtöbb világi delegátus azzal az elhatározással indult el, hogy a Jewish Agency mellett fog szavazni. Különösen nagy volt a hajlandóság erre a lengyelországi és nyugati államok delegátusai között. De nem tudták tervüket keresztül vinni, mert a legfőbb rabbitanács a megnyitás előtt egy határozatot hozott, mely szerint ez egy vallási kérdés és vallásilag eltiltották az Agudát attól, hogy csatlakozzon a Jewish Agency-hez.

A kongresszus az Aguda világgözpontját, Bécsből, ebből a sovinszta légkörű városból Frankfurtba helyezte át. A szervezet elnökévé Jakob Rosenhaimot választotta, ki sokkal megértőbb a cionizmussal szemben, mint az előző elnökök voltak. Jellemző erre az új mentalitásra, melyet az új vezetőség képvisel, hogy a hivatalos lapjuk az „Israelit” egyik legutóbbi számában Saly Geist ismerő zsidó publicista tollából egy vezércikk jelent meg a héber nyelv érdekében. A cikkben többek között a következőket írja: Münchenben 1929-ben 70 tisztázott zsidó házassággal szemben 67 vegyes házasságot kötöttek zsidók nem zsidókkal. És történik mindez az agudizmus és cionizmus nagy nemzetmentési munkájának korszakában. A nagyjaink azt hirdetik, hogy Palesztinánál is fontosabb a „Visszatérés a Tórához”. De mindaddig, amíg az ifjuságunk, nem fogja ismerni a nemzeti nyelvünket: a hébert, addig a Tórához való visszatérésről nem lehet beszélni. Meg kell tanítani az egész ifjuságot a héber nyelvre és amikor a héber köznyelve lesz az ifjuságnak, akkor a Tórához való visszatérés magától fog jönni.

Eddig a cikk. Az Aguda ifjuság egyik legutóbbi nagygyűlésén Frankfurtban Jakob Rosenhaim az Aguda elnöke nagy exposit tartott a kongresszus óta kifejtett munkájukról, Politikai vonatkozásban bejelentette, hogy az Aguda vezetősége a hivatalos cionista politikát támogatja a szélsőséges nacionalizmussal szemben.

Észre vehető a változás Palesztinában is. Eddig tudni sem akartak semmiről sem, ami vonatkozásban áll az új jisuval. De utóbban, különösen az augusztusi zavargások óta, mikor látták, hogy a külsőleg vallástalan chalucok milyen önfeláldozóan küzdöttek a vallásos zsidókért és a szenthelyekért, felengedett ez a zárkózottság és azóta minden politikai akcióban, melyet a Vaad Leumi rendez, az Aguda is részt vesz. A jég áttört. Legutóbb is Rav Sonnenfeld a palesztinai Aguda szellemi vezére kijelentette a Journal de Geneve tudósítójának arra a kérdésére, hogy ellenzi-e az Aguda a palesztinai települést, a rabbi válaszában kijelentette, hogy nem; sőt minden zsidónak kötelessége résztvenni benne. És reméli, hogy a palesztinai ifjuság, mely a Galuth különböző országaiból rekrutálódott, idővel közeledni fog a valláshoz és az egész zsidó nép egy lesz.

Zóhávi

Mizráchi chaluc telep Erdélyben

Mozgalmunk elérkezett már, mikor valami ténylegeset is cselekedhetünk Erec Jiszraelért. A cionista, illetve a mizráchi mozgalom vezetői megállapították, hogy ma a cionista mozgalom egyik legfontosabb feladata a Hachsara-Allia (Chaluc képzés és bevándorlás). Ha a múlt év augusztusában még 10.000 chaluc lett volna kint Erecjiszraelben, akkor az események egészen más lefolyású és eredményű lett volna. Erőteljes, jól felkészült bevándorlás Erecjiszraelbe és az alapok megerősítése, ez a mi válaszuk az araboknak, britsalomistáknak, a kétkedőknek és Barlassinak. Mi nem akarunk háborút, nem indulunk géppuskákat Erecjiszraelbe. Ellenben az Ereci ifjuság mindenkor megfogja tudni és megfogja védeni a jisuvot minden támadással szemben. Mindezek felismeréseképpen az erdélyi Ceiré Mizráchi elhatározta Chaluc-Hachsara telep létesítését. Az első telepet a sztgeti Ceiré Mizráchi kezdeményezésére Szigeten állítják fel. A szervezés munkája igen előrehaladott állapotban van és az ünnepélyes megnyitót peszach félünnepén lesz megtartva. De a megnyitott telepet fenn is kell tartani és a fenntartáshoz pénz szükséges. Fokozott áldozatkészségre van szükség, hogy a telepet fenn lehessen tartani. Erdély egész zsidó társadalmának kötelessége a Ceiré Mizráchi e vállalkozását segíteni. Különösen a cionista helyicsoportoktól és az ifjuságtól várja a chalucotelep a támogatást. A chaluc ügy lelki ügye kell hogy legyen minden cionistának és nem szabad bevárja amíg felszólítják hozzájárulásért, hanem mindenki haladéktalanul lefolytatja az akciókat a chaluc telep érdekében.

Akvizitöröket magas jutalékkal felvesz a „NÉPÜNK” kiadóhivatala.

HIREK.

Felolvas szerkesztő: WASSERSTROM SANDOR.
A „Népünk” cikkeinek utányomását csakis a forrás megjelölésével engedjük meg.

Naptár 5690.

Péntek: Adár 21 március 21.
Szombat: Adar 22, március 22.

Szombat bejövetele:
Üzlet bezárás 6.15
gyertyagyújtás 6.20
Istentisztelet kezdete 6.25
Szombat kimenetele 7.30

— **Lord Balfour meghalt.** London március 19. Lord Balfour, a Balfour deklaráció megteremtője, — mellyel a zsidóság részére Palesztinában egy nemzetközileg biztosított otthont juttatott — az elmúlt éjszaka 82 éves korában elhunyt. Az elhunyt érdemeinek méltatásával legközelebb foglalkozunk.

— **Segély akciók az oroszországi és témoni zsidó testvéreinkért.** (Párisi levelezőnk) Az utóbbi időben riasztó hírek érkeznek oroszországi zsidó testvéreinktől. Hiheletlen, óriási nyomorról számolnak be ezek a hírek. Az egész világ zsidóságához fordulnak segítségért az oroszországi testvéreink. Páris zsidósága körében nagy mozgalom indult a nyomorgó testvéreink érdekében. Remélhetjük, hogy az akciónak meg lesz a kívánt eredménye. A témoni zsidóság helyzete is kétségbeesett. Az egész egyetemességének civilizált világ szégyenfoltja a témoni zsidó testvéreink katasztrófális helyzete. Ma Témonban a zsidók ellen a Spanyol inkvizícióra emlékeztető törvényeket alkalmaznak, amelyek szinte lehetetlenné teszik az ottan körülbelül 15.000 főnyi zsidó lakosságnak az országba való maradását. A témoni zsidóság egy küldöttje a napokban Párisba érkezett, hogy felvilágosítsa Franciaország zsidó lakosságát a témoni zsidók kétségbeesett helyzetéről. A témoni zsidóság küldöttjének Z. Gluszkának sikerült egy Páris zsidóinak vezető egyéniségeiből álló bizottság megszervezése, melynek célja lesz a segélyakció megindítása.

— **Visszahívják az elűzött spanyol zsidókat.** Érdekes híradás szerint a spanyol kormány valamennyi külföldi konzulátushoz köriratott intézett, melyben a konzulátusokat felhívják, hogy a spanyol zsidók visszavándorlását minden eszközzel mozdítsák elő. A körirat kifejezetten megemlíti, hogy azokról a zsidókról van szó, akik az országból kiűzött zsidóknak az utódai. Grünwald rabbii a spanyol zsidók történetírója a Zsidó Távirat Ügynökségnek megerősítette ezt az érdekes hírt.

— **Zsidó keresetek és elhelyezkedések.** Most jelent meg Berlinben zsargon nyelven a Wirtschaft und Leben c. folyóirat, amely a zsidó lakosság többféle gazdasági problémájával foglalkozik. Az egyik cikk azt fejtegeti, hogy mennyi jövedelme van összesen a zsidóságnak. Statisztikai adatok alapján meg lehet állapítani, hogy Európa zsidósága összesen 1555 millió dollárt keres, ebből a nagy szovjetoroszországi zsidóságra esik 365, a lengyelekre 300 és a német zsidóságra 380 millió dollár jut. Egy másik dolgozat szovjetoroszországi állapottal foglalkozik. A zsidók 26 százaléka munkás, 26 százaléka másnemű alkalmazott, 40 százaléka önállóan próbál kenyeret keresni. A munkások zöme nem iparos, mint más országokban, hanem gyári munkás. Ezzel kapcsolatban megállapítja egy másik értekezés, hogy 100 év előtt a zsidóság 16 százaléka volt produktív életpályán (iparos és gazda), most 45 százaléka. Így tehát a produktív pályán elhelyezkedettek száma 100 év alatt majdnem megháromszorozódott. — Ehez magunk részéről azt a bánatos megjegyzést tesszük, hogy minálunk is elhelyezkednének az emberek bármilyen produktív vagy nem produktív pályán.

— **Rabbi, mint miniszterjelölt.** Lettországból, az Union-bank összeomlása által részleges kormányválság következett be, melynek során a progresszív blokk a koalícióból kivált. A távozó miniszterek helyébe két zsidó és két orosz képviselő fog belépni a koalícióba. Érintkezésbe léptek rabbi Nurok képviselővel, hogy vállalja el egy tárca nélküli miniszter és az állami bank egy tanácsosának állását. Ezek a tárgyalások csak a legutóbbi stádiumban hiúsultak meg. Rabbi Nurok egyike Lettország legtekintélyesebb politikusainak és a Mizráchi mozgalom régi vezető és aktív tagja. Már több kormányválság idején fordultak hozzá tanácsért és ilyenkor az ő tanácsai vezettek a kibontakozás útjára.

— **Konszolidáció Magyarországon.** Magyarországon „Nemzeti Tömörülés Pártja” aláírással zsidóellenes röpiratokat terjesztenek, melyekben szigorú bojkottra szólítják fel a magyarságot a zsidó kereskedelem s ipar ellen. A zsidóellenes uszítástól hemzsegő röpirat a következő szavakkal zárja felhívását: Csak magyar iparosnál dolgoztass, csak magyar szállodát, vendéglőt, kávéházat látogass, csak magyar lapot és könyvet vásárolj, szóval ha pénzt kell kiadnod, csak magyar kézbe jusson az. Ennek a harcmodornak a neve: Gazdasági antiszemizmus!

— **Ausztrália is lezárja kapuit.** Melbourne március 10. Az ausztráliai kormány új törvénnyel sza-

bályozza a bevándorlást, amely szerint a jövőben minden országból csak másfél százaléka vándorolhat be annak a lakosságnak, amely már Ausztráliában abból az országból letelepedett. Ez a rendelkezés megint a keleti zsidó tömegeket sújtja.

— **Kilenc halálos ítélet.** Haifa március 15. A haifai bíróság újabbán ismét kilenc szafedi arab ügyét tárgyalta, akiket azzal vádoltak, hogy augusztus 29-én, a szafedi zsidó mérszálások napján meggyilkolták a szafedi Mizráchi iskola igazgatóját, Fariátot és annak feleségét. A bíróság mind a kilenc arabot bűnösnek találta és valamennyijüket halálra ítélte. A védők által beterjesztett felebbezést Jeruzsálemben tárgyalta a felebbeviteli bíróság, amely MacDonald, Baker és Copeland bírókból állott. Carab védőügyvéd két órás beszéde után a bíróság, anélkül, hogy az ügyész replikáját meghallgatta volna, megerősítette az elsőfoku bíróság kilenc halálos ítéletét.

— **Fordulat a Halsmann ügyben(?)** Az osztrák Dreyfuss eset alatt ismeretes egy rigai zsidó diáknak, Halsmann Fülöpnek, az insbrucki esküdtszék által 4 évi fegyházra történt elítélésére, apagyilkosság miatt. Az eset a hegyek között történt, egy kiránduláson. Bizonyítékok nem voltak és az esküdtszék hangulat hatása alatt produkált egy Dreyfuss esetet. Most fordulatot vett az ügy. A rendőrségen jelentkezett egy Schneider nevű, 28 éves munkás és bevallotta, hogy az öreg Halsmann-t ő ölte meg és ki is rabolta. A bíróság egyelőre kétkedéssel fogadja Schneider vallomását, melynek azonban több adata megegyezik a törvényszék által lefolytatott bizonyítás anyagával.

ladó, vagy bérbeadó 3 szobás, beltel- kes üzletház. Május hó 1-re elfoglalható lakással

ladó házparcellák.

Bérbeadó 8 nagy hold

megfelelően kezelt konyha és virágkertetnek alkalmas terület, gyömolcsóssal. A csillagvárosi vám közelében.

Kedvező fizetés feltételek.

Értekezhetni: Wasserstrom Sándor tóglagyárosnál, Oradea, Rmanóczy-u. 8. Telefon: 670 és 156

— **Sirkőavatás.** Folyó hó 27-én (עריה ניסן) csütörtökön délelőtt 11 órakor a megbold. Deutsch Lázárné, a hirneves bonyhádi főrabbi özvegyének sirkőállítására a régi velencei izr. temetőben lesz megtartva, melyre úgy a rokonokat, mint az ösmerősöket ezuton értesítik.

— **Ford Henri további Canossajárása.** Az elmúlt hetekben jelentette az I. T. A., hogy az Egyesült Államok kormánya kinevezte Bernstein Herman amerikai zsidó ujságíró Albánia nagykövétévé. Bernstein Herman a „Newyork Woldban” irt cikkében közli, hogy kinevezését Fordnak köszönheti, ugyanannak a Fordnak, aki ellen annak idején rágalmozás miatt pert indított. Ford volt antiszemita lapja, a „Dearborn Independant” ugyanis megtámadta annak idején Bernsteint, miért ez sajtó útján elkövetett rágalmozás miatt elégtételként pert indított Ford ellen s többek között félmillió dollár kártérítést is perelt. Ekkor következett be Ford Canossajárása, aki tévedésnek minősítette eddigi antiszemita világnézetét és megtagadva összes zsidóellenes iratait, antiszemitából filaszemita lett. Hogy teljes mértékben rehabilitálja Bernsteint, latba vetette befolyását és kinevezette albániai követté.

— **Satu-marei Oneg Sabbath est.** A Ceiré Mizráchi Oneg Sábath előadását péntek este 9 órakor dr. Fejes Lajos tartja a Zs. N. Sz. disztermében, (Str. Cuza Voda No. 20). Az előadásra vendégeket szívesen lát a vezetőség.

— **Nagy Mizráchi meeting Szatmáron.** Vasárnap a szatmári Ceire Mizráchi nagyszabású meetinget rendezett. Az előadást nagyszámu közönség jelenlétében Kurländer Cháver nyitja meg, üdvözlö a megjelenteket és rámutat a meeting céljaira és szükségességére. Koffler Mózes a sighetzi Ceire Mizráchi diszelnöke 2 órás impozáns beszéddel teljesen magával ragadta a hallgatóságot. Beszéde során rámutat a Mizráchi ifjuság jelentőségét teljes munkájára, majd a szatmári Oneg Sabbath esték sorozatos megrendezéséről örömmel emlékezik meg. Beszéde további során élénk színekkel eszteli a Keren Erec Jisráel sel házmizráchi céljait. Ismerteti a palesztinai koloniákban a rabbi és tanítók legjobbjai nélkülözését. Kérést intéz a szatmári zsidósághoz, hogy a jövőben ők is támogassák minden erejükkel a Keren Erec Jisráel sel Hamizráchi aciót. A palesztinai aktuális kérdésekkel foglalkozik még a kitünő szónok, majd a beszéd fejezése után a hallgatók részéről óriási tetszés nyilvánult meg. Klein Mór a Mizráchi elnöke meghatott szavakkal mond köszönetet Koffler chavernek az élményként szolgáló előadásért és biztosítja őt, hogy a szatmári zsidóság felfogja az összes kívánalmait ölelni. Idősb. Reiter Mór a Mizráchi diszelnöke, meleg szavakkal szintén köszönő szavakat intéz az előadóhoz. Dr. Stern Mór csatlakozik az előtte szölok köszönő szavaihoz és méltatja az ifjuság jelentőségét teljes munkásságát. Ordentlich Viktor záró szavaiban komoly ígéretet tesz egyesülete nevében, hogy azokat az akarásokat, melyek kicsendültek Koffler cháver szavaiból, a szatmári ifjuság végre is fogja hajtani. A meeting este 8 órakor a hatikva akordjai mellett véget ért.

Ordentlich Viktor

Ha jól akar vásárolni kecsesse fel a

SELEJTESCOPOARUHAZAT

ZÖLDFÁ U. 8.
ahol szép és megbízható cipőket lehetetlen olcsó árban kapni!!

— **Trumpeldor gyászünnepélye.** F. hó 23-án d. u. 6 órakor tartja a váradi Somér szervezet a Zs. N. Sz. (Ullmann palota) helyiségében a Trumpeldor 10-iki évfordulója alkalmából a szokásos Trumpeldor-Gyászünnepélyt, melyre a vezetőség ezuttal meghívja az érdeklődőket és a tagjait.

ברכת מוים

לחברנו מרדכי יעקב קרין ראש של ברית הנוער המו לארושו עם היה שרה קרין

מרדכי צעירי מורדכי

— **Oneg Sabath előadás.** A nagyváradi Poalé Mizráchi által rendezett Oneg Sabath előadások igen nagy érdeklődést váltottak ki a közönség körében és ezért a Brith Handár Hámizráchi (Mizráchi Ifjusági Blokk) elhatározta, hogy az Oneg Sabath előadásokat saját hatáskörében rendezi meg. Az első előadás f. hó. 22-én szombaton délelőtt 11 órakor lesz megtartva. Előadást Ráth Efraim tart, a zsidó nemzet ujjászülése címmel. Felkérnek a Ceiroth Mizráchi, Poalé Mizráchi, Bne Akiba, Benoth Hamizráchi és Ceiré Mizráchi tagjai a pontos megjelenésre. Vendégeket és érdeklődőket szívesen lát a Vezetőség.

— **Somré Sabath akció.** Az erdélyi Ceiré Mizráchi elhatározta, hogy a külföldi Ceiré Mizráchi szervezetek példájára bekapcsolódik a Somré Sabath világmozgalomba. Egy állásközvetítő-osztály lesz felállítva a szombatot tartó alkalmazottak részére. Hogy ezen osztály megfelelően feladatának, felkérjük az összes szombatot tartó iparosokat és kereskedőket, hogyha alkalmazottra szükségük van, jelentsék ezt a Ceiré Mizráchi Somré Sábath osztálynak (Oradea Piața Mihai Viteazul 11-a), ugyszintén jelentkezzenek mindazok, kik munkaalkalmat keresnek a szombatot tartásával. Remélhetőleg a zsidó iparos és kereskedő társadalom méltányolni fogja a Ceiré Mizráchi akciónak helyességét és kellő támogatásban fogja részesíteni.

A beregszászi főrabbi halála

Lapzártakor kaptuk azon mélyen megrendítő és porig lesújtó hírt, hogy a hirneves, nagytudású Schreiber Salamon, Beregszásznak nagybecsült és általános közbecsülésnek örvendő főrabbi, 77 éves korában, 45 évi áldásos működése után nincs az élők sorába. Az elhunyt, ki a világhírű „Kszav-Szofer” (volt pozsonyi főrabbi) z. c. l. legfiatalabb fia volt, 1885-ben első főrabbi állása után, a híres „Kajl-Arje” szerzőjének halála után foglalta el a beregszászi főrabbi állását. Sok kézírata maradt hátra, melyek mint eddig kiadott könyvei, többek között Chut-Hamsilosz, Ajhel-Leah és Igeresz-Szafrim mind a nagy tudására vallanak. Halála mely és osztatlan részvételt váltott ki egy Szlovenszkoban, mint külföldön, hol ezer meg ezer tanítványa és tisztelője él. Az elhunyt egyetlen fián kívül, Szófer egrí főrabbi fivéré, Kohn Eliás neményi, Reich Sámuel verbói főrabbi apósukat, Szofer Akiba pozsonyi, Strasser debreczeni főrabbi nagybátyjukat és óriási rokonsága gyászolja. תנצב"ה

Vasárnap délután 4 órakor, f. hó 23-án

Nagy mizráchi meeting

Szatmáron a Zsidó N. Sz. disztermében

Vezérszónok: Ráth Efraim az Oradeai Mizráchi központ kiküldöttje. Központi Egyetemes Könyvtár - Fundația pentru Școala - BCU Cluj-Napoca.

A zsidó vallás és a tudomány.

Irta: KOFFLER MÓZES, Sighet.

Már sok méltatlan támadásnak lett kitéve a zsidó vallás a tudomány, különösen a filozófia részéről. És mivelhogy még sokan vannak, akik a tudomány szentségében, a vallás rovására is, törhetetlenül hisznek, ezért érdemes foglalkoznunk a vallásunk viszonyáról a tudománnyal szemben.

Már sok filozófiai elmélet (materializmus, szkeptizmus, kritizmus stb.) által, akarták vallásunk erős oszlopait aláásni. De amikor látjuk, hogy ahány filozofus van, annyiféle filozófia rendszer is van és hogy Braunschweig szerint, gunyolódni a filozófia fölött szintén filozófiának számítatik, akkor a folyton változó filozófiát nagyon gyenge ellenfélnek kell számitanunk a változatlan vallásunkkal szemben. Hisz a nagy Kant is kénytelen bevallani, hogy a filozófiai ismeretek olyanok mint a meteorok, amelyeknek fénye semmitsem ígér tartóságokra nézve. És bár Paulsen mondja, hogy a filozófia a központi nap, amely sugaraival megvilágítja az összes tudományokat, mégis igaz, hogy a filozófia csak problémákból áll, minden biztos algebrai pontosságú végleges eredmények nélkül. A filozofus inkább hisz saját elméletében, mint a való tényeknek, minthogy egyszer bebizonyították a világhírű Hegelnek, hogy filozófiai rendszere ellenkezik a tényeknek, amire Hegel felelte: „Desto schlimmer für die Tatsachen“.

Sok filozofus kétkedik abban, hogy létezik-e egyáltalában idő, tér, test, lélek és világ, csak abban biztos, hogy ő maga nagy bölcsész.

A zsidó vallás egyáltalában nincs rászorulva arra, hogy a tudomány által is bebizonyítsuk teljes igazságát. Mégis akarunk itt rámutatni arra, hogy magának a tudománynak is kell meghódolnia vallásunknak, mivel a legmagasztosabb, a legszentebb és a legigazságosabb.

A nagyevű német bölcsész Hermann Diels írja egyik szép értekezésében („Wissenschaft und Prophezeiung“): Gondoskodás történt arra, hogy a fák ne nőjjenek az égig. Minden tudományos felindülés után, beáll, mint természetes reakció, a kétségbeesítő szkeptizmus és további emelkedését, a tagadás ólomsúlyával akarja meggátolni. Még Sokrates vallomása volt: „Tudom, hogy semmit sem tudok“. A modern tudomány történetében, minden lépés előre kísérve van szkeptikus akadályokkal. Ibsen pedig mondja, hogy a tudomány igazságai általában csak husz évig érvényesek. A nagy közönség pedig csak akkor hisz valamiben, ha csodákat lát. Ezért jó, hogy a tudomány sok kitűnőségének a jóslatai valóra válnak és így erősödik a népekben a hit a tudomány iránt. Modern természettudósok állítják, hogy a tudomány arra való, hogy a jóslást lehetővé tegye.

Thales, a milezisi csillagász, a hét görög bölcs egyike és Solon kartárs, volt az első, aki egy napfogyatkozást előre megjósolt és az pontosan be is következett. Ez a híres napfogyatkozás (K. e.) 585 május 28-án volt és e nap jogosan nevezhető a nyugati tudomány születésnapjának. Azóta hittek Görögországban, a tudományban és azóta a csillagászat, amely ilyen jóvendölést lehetővé tesz, a laikus körökben is népszerűsége tett szert.

Híres még ebben a tekintetben a Neptum bolygó fölfedezése, amely az emberi tudás egyik legnagyobb diadala. Ugyanis 1846-ban sikerült a berlini csillagásznak, Gellnek, a francia Leverrier által előre jósolt és pontosan kiszámított helyén, megtalálni a Neptunus bolygót amely távol van a naptól 4490 millió Km. és a bolygók között a nyolcadik. A kémiában és a technikában is megvalósult sok előre jósolt új fölfedezés. A Keleten kiásott sok Papyrus-lelet és hieroglifai felirati kövek szintén bebizonyították előre jóvendölt filológiai és történelmi megállapításokat. Ezek a sikerek serkentik a tudósokat a további tudományos kutatásokra és mutatják, hogy léteznek örökké tartó igazságok is. Ez az emberiségnek a legnemesebb és legfőbb feladata marad, hogy ezeket az örökös igazságokat megtalálja.

Mindezekből, tehát a tudomány által is, be tudjuk bizonyítani vallásunk tanainak a szent igazát. Hisz a Biblia rengeteg jóvendölése kétségtelenül igaznak bizonyult, sok meg sok profétai mondás a jövőre nézve, már megtörtént tényé vált. Az utóbbi palesztinai, egyiptomi és mezopotámiai ásatásokban talált érdekes archeológiai leletek megerősítettek számos bibliai jóvendölést, de még egy által sem tudtak a Bibliában megírt valamely dolgot kétségbe vonni. Lehetséges e kis cikk keretén belül foglalkoznom az ősszes, a Tórában már teljesedésbe ment profétai jóvendölésekkel, megelégésem tehát csak az egyikkel, amely különben így is elég ok arra, hogy általa a tudomány hű hivei is elismerjék vallásunk magasztosságát és mindenképp föltűni felsőbbbbségét és amely már bámulatba is ejtette a művelt világot.

Ugyanis a Tórában (Leviticus) cap. 26) mondja Isten „És még ha ellenségeik országában lesznek is (a zsidók), mégsem fogom elvetni és megutálni, hogy elpusztítsam, hogy frigyemet velük szemben megszüntessem“.

És Jesaia proféta is mondja I-ten nevében (Jesaia 54): „Ha a hegyek és dombok ingadozni

is fognak, de az én kegyelmem hozzád (zsidó nép) nem fog elmúlni és az én béke frigyem veled szemben nem fog lankadni, mondja az Ur“. Ez a világ egyik legnagyobb csodája! Él a zsidó nép oly körülmények közt, amelynek minden más népek már rég lehetlenné tették volna a további létezését. Hisz a tudósok kimutatták, hogy a történelemben állandó szabály, hogy minden nép négy időszakot él át, akárcsak az egyes személy: Gyermekkor, ifjúság, állókor és öregség, amely után eléri a biztos elmúlás; a halál. És mégis a zsidó nép csodálatos kivételt képez, mert bár már az öregségnél tart, mégis kezd fiatalodni, szellemileg erősebb mint valaha és nála az őse után beáll a tavasz. És a zsidó nép fennáll, dacára szétszóródásának, tengernyi szenvedéseinek, igazságtalan megaláztatásainak. És mint a legendás Phönix-madár... él a népek közt teljes frissességben és gyönyörködött virágzásában, mint a most nyíló róza. A zsidó nép örökös, mert örökös vallása van. Igaz vallása élte, oltalmazza, nemesíti, ellenségeitől megóvja és áldott, kifogyhatatlan fényforrását képezi!

STERN HENRIK KÖNYVKÖTÉSZETE

ÜZLETIKÖNYVEK füzet és notesz gyártása
ujból megnyitott Nagypiac-tér 11 orth. huscsarnok mellett
üzleti könyvek legolcsóbb bevásárlási helye.

Értesítés!

Értesítem a nagyérdemű hölgyközönséget, hogy a legújabb modelljeim megérkeztek. A legújabban érkezett különleges **kosztüm** és **kabátjaim** a legkényesebb ízlést is kielégítik. Fazon készített **legjutányosabb** árak mellett vállalom.

DEUTSCH NÁNDOR

Oradea, Szilágyi Dezső-u. 1. (Orsolya Zárda.)

A legszebb !! Zománccfényű gallérok

használja a

KLEIN Gőzmosóda

Szent János ucca. 4.

Acéllemez üzlet REDŐNYÖKET

Esslingeni ablak

a létező legjobb kivitelben és legolcsóbb árban készítünk és szállítunk !!

ÁRAJÁNLATTAL DIJTALANUL SZOLGÁLUNK.

Halász Testvérek Redőny és lakatosműhely

Oradea, Str. Cogălniceanu 16.

Telefon: 364.

Aki a paptamási

„LITHYNIA“

Ásvány vizet issza

Annak gyomor, vese, epe

és hólyag **bántalmait**

és **visezeit**

TELEFON: 176.

Sohsem térnek vissza

KAPHATÓ MINDENÜTT

Főlerakat: Str. N. Filipescu (Szarvas-sor) 23.

Olcsó tűzifa

I száraz cserhasáb . L. 390 || I. száraz bükkhasáb . L. 370

I. száraz gyertyánhas. L. 380 || I. száraz dorongfa . L. 330

Ezen árak méterenkint a telepen értendőek

Házhoz szállítás méterenkint 30 Lei

Vulcan-fatelep Ugyanitt cser, gyertyán és bükk

Nagypiac-tér Közraktár mögött. fa felvágott állapotban is kapható

Telefon 632

נשר של פסה

husnemű és szalámi árak

kapható postán utánvétellel

legolcsóbb árak mellett

ALIMENT SZALÁMIGYÁR

ORADEA, STR. AVRAM IANCU 14.

VEGYILEG

tisztít
mos
vasal

férfi és női ruhákat

Fehérnemű, gallérmosást is vállal

BORGOS

vegytisztító

Bazár épület

Színház oldal.

ÉRTELMESSZESZÉS. LÉGSZÓRURUT ellen 6-8 héte át minden étkezés után megiszunk egy deciliter a magas jód tartalmú Cigelka „LAJOS“ vizből. (Már egy deciliter István-víz rögtön megszünteti a gyomorégést.) Váradon ugy a Cigelka „LAJOS“, mint az „ISTVÁN“ gyógyvizek Janky Antónia és Ifj. Popper előkele. ó cégeknél kaphatók. Rendeléseket felvesz: Fischer Emil Gyógyászk. Telefon: 9-62. Főlerakat Cigelka jódos gyógyforrások vezér képviselője.: Ariny, (Egerhát) Jud. Sálaj.

Inánci Tógazdaság

nagypiac-téri **Halsarnokában**

1 kgr. élő PONTY 75 Lei
bármely nagyságban

HACKMAYER URI SZABÓ üzletét

Az urali közönség figyelmébe!
áthelyezte Démer-tér 2 al.
Ápolló mozgó mellett.

RECORD

Cukorka és csokoládé

Gyári főlerakat
Str. Avram Iancu 17.

„DIE WOCHE“

„DIE WOCHE“

független zsidó hetilap

DEJ, REGELE FERDINAND No. 1.

BÁRMILYEN

RÖNKÖT

BÉRVÁGÁSRA

olcsón elvállalunk

Oradea, Str. 20 Aprilie 37. volt Stern fűrésztelep.

TELEFON: 9-93

BRAUN ARNOLD

Központi fűtés, vízvezetékek és bádigos mester

CALEA VICTORIA 20.

Telefon: 5-57.

Allandó raktár mindenféle felszerelésekből.

Bőröndkészítő üzemünket

a Granaria-telepre helyeztük.

Az üzemet a legmodernebb gépekkel, szereltük fel.

Módunkban áll a t. közönség legkényesebb igényeit kielégíteni. Készítünk mindenféle

bőröndöket

valódi Vulcan-Fiber

és Hartplatte lemezből. Ugyisint iskolatáskákat

nagyban és kicsinyben eladásra.

Vállalunk minden e szakmába vágó munkát és javításokat a legjutányosabb árban és legpontosabb kivitelben. Rendelések üzemünkben valamint Posta Uniril 7 alatt levő iktüzetben eszközölhetők.

A t. vevőközönség szives pártfogását kérjük Tisztelettel:

„W O L F“

Industria de culer - bőröndipar

ORADEA, STR. N. FILIPESCU GRANARIA ANLAGE